

ВЕЋУ ЗА СТУДИЈЕ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

РЕЛИГИЈА У ДРУШТВУ, КУЛТУРИ И ЕВРОПСКИМ ИНТЕГРАЦИЈАМА

ПРИЈАВА ТЕМЕ ЗА ИЗРАДУ МАСТЕР РАДА

ЈЕВРЕЈИ У КОТОРУ У СРЕДЊЕМ ВИЈЕКУ

СТУДИЈА СЛУЧАЈА КОТОРСКИХ ЈЕВРЕЈА У ПЕРИОДУ НЕМАЊИЋА

Обраћам се Већу за студије при Универзитету Универзитета у Београду са

молбом да ми се, као студенту академских мастер студија:

„Религија у друштву, култури и европским интеграцијама“, 120 ЕСПБ, одобри
израда мастер рада.

Наслов тезе:

ЈЕВРЕЈИ У КОТОРУ У СРЕДЊЕМ ВИЈЕКУ

СТУДИЈА СЛУЧАЈА КОТОРСКИХ ЈЕВРЕЈА У ПЕРИОДУ НЕМАЊИЋА

Научни циљ предложеног рада:

Циљ научног рада је да се на основу анализе извора истражи положаја и улоге Јевреја у Котору током владавине династије Немањића, са циљем да се кроз конкретни примјер освијетли однос српске средњовјековне државе према Јеврејима и њихов допринос економском, културном и друштвеном животу.

Предмет рада:

Јевреји у Котору у средњем вијеку, сагледани у контексту средњовјековне историје Балкана и Медитерана, са фокусом на период владавине Немањића, као примјер односа средњовјековне државе према вјерским и етничким мањинама. Рад ће настојати да, кроз анализу архивских и историјских извора, прикаже демографске, економске, правне и културне аспекте живота ове заједнице, као и њен значај у ширим трговачким и политичким мрежама.

Методе рада:

Студија случаја представља главни метод рада. Посебно ће бити издвојени појединци јеврејског поријекла који се помињу у которским и дубровачким архивским изворима. Њихове активности у трговини, правним поступцима и друштвеном животу биће анализирани као примјери који илуструју положај и улогу јеврејске заједнице у ширем контексту. Осим тога користитиће се и историјско-аналитички, херменаутички и компаративни метод.

Образложење теме:

Истраживање присуства и улоге Јевреја у Котору за вријеме Немањића представља изазован научни подухват, будући да извори из тог периода не омогућавају реконструкцију институционално организоване јеврејске заједнице у овом граду. Ипак, појединачни писани трагови, нарочито правне и економске природе, указују на њихово постојање и дјелатност, што омогућава да се кроз студију случаја сагледа положај Јевреја унутар ширег историјског и друштвеног контекста.

Предложени рад има за циљ да кроз анализу ових ограничених, али значајних података, расвијетли на који начин су Јевреји били укључени у живот Котора, посебно у области трговине и културних размјена. Како би се добила шира слика и прецизније одредило мјесто которских Јевреја унутар регионалних оквира, студија случаја биће употпуњена компаративном анализом са другим приморским центрима – прије свега Дубровником, али и Баром, Драчом и Валоном – у којима су јеврејске заједнице боље документоване.

На тај начин рад ће омогућити да се, кроз упоредни приступ, уочи у којој мјери је которски примјер специфичан, а у којој представља дио ширих процеса који су обликовали положај јеврејских заједница на Балкану у средњем вијеку. Иако малобројни и слабије истражени, которски Јевреји могу се посматрати као важан индикатор односа средњовјековне српске државе према мањинским групама и њиховог доприноса локалном друштву.

Структура (по поглављима):

1. Увод
2. Јевреји на Балкану у средњем вијеку - *Период Византијске превласти, упоредни положај са средњовјековном Европом и Русијом*
3. Историја Јевреја на тлу данашње Црне Горе - *Кратак преглед, од археолошких открића гробнице у Дукљи, затим Јевреји у средњовјековним споменицима и трагом архивских списа од 15. до 20. вијека.*
4. Котор у доба Немањића - *Положај и значај града града, структура становништва, обичаји и култура.*
5. Статус Јевреја у српској средњовјековној држави - *Правни положај, живот и обичаји.*
6. Јевреји у Котору - *насељавање, демографија, извори.*
7. Средњовјековни трговачки путеви - *Трговина између Котора и Дубровника, везе са Босном и Србијом. Медитеранске трговачке мреже. Улога Јевреја у трговини и финансијама.*
8. Закључак
9. Прилози
10. Литература

Литература:

- Државни архив Црне Горе – Историјски архив Котор
- Бискупски архив у Котору
- Блехова-Челебић, Ленка. *Lectionarium et Pontificale Catharense 1166*, Хрватско национално вијеће Црне Горе, Подгорица, 2020
- Мајер, Антун. „Которски споменици“; Југословенска академија знаности и умјетности, Загреб, 1981.
- Новаковић, Марија. Кушевић, Богдан. „Јевреји у Котору: траговима архивских налаза од XV - XX вијека“, Општина Котор; Јеврејска заједница Црне Горе, Котор
- Албахари, Арон. „Јевреји у Србији и Београду : хроника једног присуства кроз документе српских владара, путописе странаца и службене протоколе“, Београд, 2020.

- Кош, Јулија. „Алеф Бет Жидовства“; Д-ГРАФ доо, Загреб, 1999.
- Шобајић, Војимир. „Јеврејство и Израел“; Скопље, 1982.
- Розен, Михаило. „Једна реч Јеврејима на Истоку“, Београд, 1867.
- Синдик, Душан. „Јевреји у средњовековном Котору?“; Савез јеврејских општина, Београд, 1997.
- Синдик, Душан. „Јевреји у писаним правним споменицима средњовековне Србије“; Јеврејски историјски музеј - Београд, Зборник, књ. 10, 2015.
- Синдик, Душан. „Значај которских извора за историју Црне Горе“, Историјски институт Републике Црне Горе, Подгорица, 1999.
- Синдик, Душан. „Писци средњовековног латинитета“, Обод, Цетинје, 1996.
- Михаиловић, Милица. „Јевреји на југословенском тлу“, Центар за толеранцију и дијалог, Подгорица, 2000.
- Шистек, Франтишек. „Јевреји у Црној Гори“, Факултет за црногорски језик и књижевност, Цетинје, 2022.
- Тадић, Јорјо. „Значај дубровачких Јевреја“, Савез јеврејских општина Југославије, Београд, 1971.
- Тадић, Јорјо. „Историја Дубровника до 15. века“, Београд, 1971.
- Мартиновић, Јован. „Социјално-економска структура друштва у Котору прве половине 14. вијека“; Поморски музеј Црне Горе, 2017.
- Блехова-Челебић, Ленка. „Хришћанство у Боки: 1200-1500: которски дистрикт“, Историјски институт Црне Горе, Подгорица, 2006.
- Гогич, Миљан. „Политичко и друштвено уређење Котора у другој половини 12. и у 13. вијеку“; Београд, 2018.
- Маликовић, Драги. „Трговина између Котора и Дубровника од 13. до 16. вијека“; Зборник радова Филозофског факултета 39/2009.
- Синдик, Илија. „Комунално уређење Котора : од друге половине XII до почетка XV столећа“; Научна књига, Београд, 1950.
- Блехова-Челебић, Ленка. „Жене средњовјековног Котора“, ЦИД, Подгорица, 2002.
- Блехова-Челебић, Ленка. „Јевреји у млетачком Котору“, Годишњак Поморског музеја у Котору, 59/60, бр. 1, 2011/2012, стр. 351-364
- Мирч, Марко. „Јевреји на Балканском полуострву и у старој српској држави до доласка Турака“, Савез јеврејских општина Југославије, Јеврејски алманах 1957/58, стр. 49-58
- Храбак, Богумил. „Јевреји у Албанији од краја XIII до краја XVII века и њихове везе са Дубровником“, Студије и грађа о Јеврејима Дубровника, Јеврејски историјски музеј - Београд = Jewish studies 1, стр. 55-97

Радна биографија:

Ина Пламенац је рођена 17. јула 1984. године у Подгорици. образовање је стицала на Православном богословском факултету Универзитета у Београду (Практична теологија) и на Универзитету Union у Београду (Модни дизајн, дипломирала као студент генерације). Тренутно је на мастер студијама на Универзитету у Београду, програм Религија у друштву, култури и европским интеграцијама.

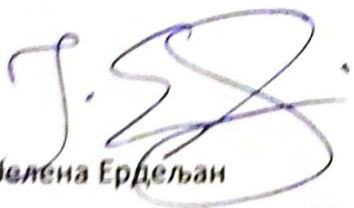
Професионалну каријеру започела је у модној кући MONA у Београду (2012–2013) као асистент дизајнера, а затим наставила у IVKO Woman (2013–2015) као менаџер друштвених мрежа. Године 2016. основала је сопствени модни бренд ROOSHKA Store, који је водила до 2020.

По повратку у Црну Гору обављала је дужност генералног менаџера у компанији Моптах (2020–2021), а потом у Министарству просвете, науке, културе и спорта (2021–2022) као генерални менаџер Директората за креативне индустрије. Од 2022. године запослена је у Народном музеју Црне Горе као креатор садржаја за сајт и друштвене мреже.

Поред тога, основала је невладину организацију Центар за истраживање религије и културе, кроз коју развија пројекте на раскршћу културе, духовности и друштва.

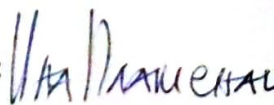
Ментор:

Проф. др Јелена Ердељан

Кандидат:

Ина Пламенац

18/2020

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Религија у друштву, култури и европским интеграцијама, 120 ЕСПБ

НАСЛОВ ТЕЗЕ

ЈЕВРЕЈИ У КОТОРУ У СРЕДЊЕМ ВИЈЕКУ

СТУДИЈА СЛУЧАЈА КОТОРСКИХ ЈЕВРЕЈА У ПЕРИОДУ НЕМАЊИЋА

КАНДИДАТ

Ина Пламенац

Чланови комисије:

1. Проф. др Марко Пишев, ванредни професор Филозофског факултета у Београду
2. Проф. др Игор Стаменковић, ванредни професор Природно-математичког факултета у Новом Саду

Ментор:

Проф. др Јелена Ердељан, редовни професор Филозофског факултета у Београду

ИЗЈАВА О АКАДЕМСКОЈ ЧЕСТИТОСТИ

Ина Пламенац

Број индекса 18/2020

Својим потписом гарантујем да ћу се у току студија, а нарочито у току израде мастер рада, у потпуности уздржати од плагирања, односно копирања туђих идеја и њиховог презентовања као сопствених, без одговарајућег признавања ауторства.

Разумем да копирање туђих идеја може бити извршено из књига и часописа и података који могу бити представљени у табелама, дијаграмима, дизајну, плановима, фотографијама, филму, музици, формулама, вебсајтовима, компјутерским програмима и на други начин. Јасно ми је да плагијат такође укључује и представљање, употребу и дистрибуирање рада предавача или других студената као сопствених.

Свестан сам да намерним присвајањем идеја других и приказивањем као сопствених чиним повреду Закона о ауторском и сродним правима, као и других закона и одговарајућих аката Универзитета у Београду.

У Београду, 8. септембар 2025. године

Кандидат

Ина Пламенац